

ÕISU MATKARADA (2,6 km)

Mõisa juurest juhatavad sildid Õisu jõeoru 2,6 km pikkusele matkarajale.

Jõeoru pikkus on 1,2 km, laius 300–400 m, nõlvade suhteline kõrgus on kuni 20 m. Kaunist orumaastikku läbiv rada on tuntud järskudel nõlvadel asuvate liivakivipaljandite poolest. Oru järsu nõlva jalamid on soised ja allikalised. Punase liivakivi paljandid on keskmiselt 8–14 meetrit kõrged. Suurima paljandi kõrgus on 14,6 m ja pikkus 34,4 m. Paljandites võib leida rüükalade kivistisi. Eriline vaatamisväärsus on 1930. aastatel ühte paljandisse graveeritud reljeef „Veekandja neitsi“, mille loojaks oli kunagise Tartu Kõrgema Kunstikooli Pallas õpilane Elsa Põld. Aegade jooksul kahjustunud seinareljeef on osaliselt taastatud, andes aimu kunagisest erakordsest taiesest. Paljanditel ja allikasoodes kasvavad mitmed haruldased sammaltaimed nagu õrn harkhammas, kähar põõsassammal, ulmik vesisammal jt.

Orgu läbiv karestikuline Vidva oja saab alguse Mäeküla järvest ning suubub Õisu järve.

Matkarada kulgeb ühes osas ürgoru nõlval, kust avanevad vaated Vidva ojale, teine osa rajast läbitakse metsasemal madalamal tasapinnal piki Vidva oja vastaskallast, võimaldades vaatekohtadelt imetleda nõlvadel avanevate liivakivipaljandite võimsaid seinu. Õisu jõeorgu kutsutakse ka **Mulgimaa Taevaskojaks**.

Foto: Koloniaalne rohevetikas järvepall
(*Cladophora aegagropila*), A. Ader

KÜLASTAJA MEELESPEA

- Eramaal võib viibida päikesetõusust loojanguni, kui ei tekita kahju maavaldajale. Tarastatud/tähistatud eramaal liikumiseks on vaja omniku luba.
- Mootorsõidukiga liikle ainult selleks ettenähtud teel ja pargi ainult parklasse.
- Telgi ja tee lõket ainult selleks ettevalmistatud ja tähistatud kohas.
- Tuleohtlikul ajal on lõkke tegemine keelatud, ka lõkkealustel.
- Veekogudel võib sõita mootorita ujuvvahendiga. Õisu järvel on lubatud mootoriga ujuvvahendiga sõitmine kiirusega kuni 30 km/h.
- Hoiakoer looduses liikudes rihma otsas.
- Kaitsealal võib korjata marju, seeni ja muid metsaande.
- Püüa tegutseda loodusesse jälgi jätmata.

Kui näed looduse või külastusobjektide kahjustamist, teavita sellest keskkonnainspektsiooni tel 1313.

KAITSEALA VALITSEJA

Keskkonnaamet
Pärnu-Viljandi regioon
tel 435 5610
viljandi@keskkonnaamet.ee
www.keskkonnaamet.ee

KESKKONNAAMET

KAITSEALA KÜLASTUSE KORRALDAJA

RMK loodushoiuosakond
Kesk-Eesti piirkond
tel 513 2994
aimla.looduskeskus@rmk.ee
www.rmk.ee

Trükise väljaandmist toetas:
SA Keskkonnainvesteeringute
Keskus

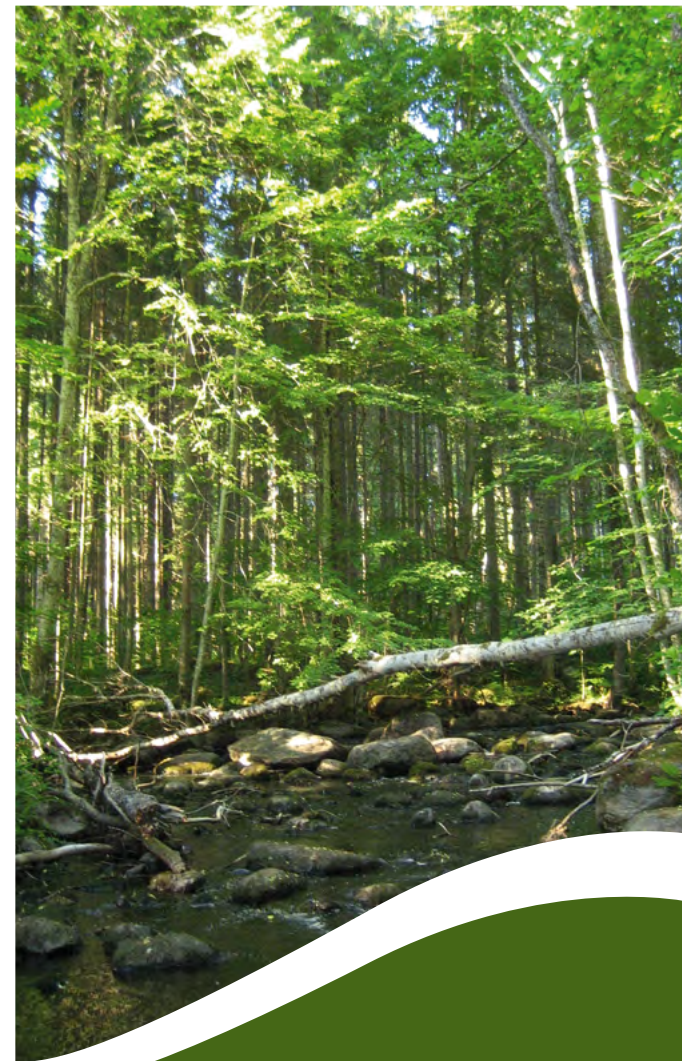
Trükise koostajad: H. Lapp, R. Vaiksalu
Esikaane foto: Õisu jõeorg, R. Vaiksalu

Küljendus: Akriibia OÜ
Trükk: Aktaprint AS

@Keskkonnaamet 2012

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

ÕISU
maastikukaitseala

Foto: Öisu järv, E. Riig

ÕISU MAASTIKUKAITSEALA

Kaitseala (592,4 ha) asub Mulgimaa südames Halliste vallas Sakala kõrgustikku liigestavas Rimmu ürgorus. Praegustes piirides moodustati kaitseala 1998. aastal ühendades varem eraldi kaitstavad lähestikku asuvad objektid. Ala kaitse-eesmärgiks on maastiku ning taime- ja loomaliikide elupaikade kaitse tagamine ning Öisu mõisapargi väljakujunenud stiili säilitamine.

Maastikukaitseala koosseisu kuulub Öisu järv, Öisu mõis ja mõisapark, Öisu jõeorg kaldanõlval kõrguvate liivakivipaljanditega ning Ariva mets.

ARIVA METS

Metsa eripäraks on tamme, saare ja künnapuu enamusega puudegruppide esinemine. Kaitsealal kasvavast 13 kaitsealusest taimeliigist on silmapaistvamad harilik kobarpea ja kaunis kuldking.

ÕISU JÄRV

Rimmu ürgorus asuv Öisu järv on jäänuk varasemast veekogust, mille ühest osast on saanud järve loodeosas asuv 1 454 ha suurune soo. Järve pindala on 193,7 ha, keskmine sügavus 2,8 m, maksimaalne 4,3 m ning kaldajoone pikkus 6 985 m. Kalda alad on valdavalt madalad ja soostunud. Järv on Viljandimaa üks kolmest 100 ha piiri ületavast veekogust.

Öisu järves elab ligikaudu 12 liiki kalu. Domineerivaks on särg, nurg ja viidikas, arvukalt on latikat ja ahvenat. Kaitsealustest kalaliikidest on leitud harilikku vingerjat.

Järv ja selle ümbrus on lindudele soodne pesitsus-, toitumis- ja rändepeatusala. Registreeritud on 105 liiki linde, sealhulgas pesitsevaid liike 67. Kaitsealustest linnuliikidest võib toitumas näha väike-konnakotkast, merikotkast jt. Lindude jälgimiseks on püstitatud järve kaldale 8 m kõrgune vaatlustorn. Haruldasematest taimedest on kaldavööndis sobiva elupaiga leidnud koloniaalne rohevetikas järvepall (*Cladophora aegagropila*).

Vidva ojale on rajatud Öisu Veskiejärv (3,02 ha), mida tuntakse ka Öisu paisjärve ning Veskejärve nime all.

ÕISU MÕIS JA PARK

Öisu mõisahooned on varaklassitsistlik ehitised, mille põhiosa on rajatud 18.-19. sajandil, peale seda kui keisrinna Jelizaveta Petrovna oli 1744. aastal kinkinud mõisa admiral Peter von Siversi lesele. Mõisa sissesõitu ja eesväljakut raamivad kaare kujulise põhiplaani aia ja tall-tõllakuur. Hoones on aja jooksul tegutsenud piimanduskool ja toiduainetööstus. 2008. aastast on mõis eraomanduses ja restaureerimisel.

Mõisahooned tagant laskub terrassidena järve poole Öisu mõisapark (11,4 ha). Park oli kujundatud inglise stiilis arhitekt Georg Kuphaldti projekti järgi. Liigirikas pargis kasvab ligikaudu 85 puu- ja põõsaliiki. Astangulist parki rikastavad skulptuurigrupp „Noorus“, purskkaev ning 3 tiiki. Vanade puude õõnsustes ja lõhedes on elupaiga leidnud neli liiki nahkhiiri – veelendlane, tiigilendlane, pruun-suurkõrv, pargi-nahkhiir.

Foto: Öisu mõis, A. Rõigas